

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Ю. Є. Гуцалова, головний спеціаліст Головного управління Пенсійного фонду України в Дніпропетровській області, Ju_Gutsalova@mail.ru

Методологія дослідження. Використовуючи основні теоретичні постулати економічної науки, досліджено сутнісний зміст процесу пенсійного забезпечення за допомогою методів наукового пізнання: аналізу і синтезу (для виявлення зв'язку взаємодіючих елементів, причин і наслідків даного процесу); порівняння та узагальнення (для вивчення законодавства, узагальнення незалежних характеристик, що підвищують об'єктивність висновків); дедукції та індукції (для формулювання висновків). У ході дослідження використано діалектичний підхід, що розкриває можливості дослідження поняття «пенсійне забезпечення» під час його фінансування.

Результати. На основі аналізу соціально-економічної літератури здійснено дослідження поняття «пенсійне забезпечення», що дозволило сформулювати його сутність з декількох точок зору, а саме: з правової, гуманітарної та фінансової. Виконаний аналіз дозволив порівняти поняття «пенсійне забезпечення» та «пенсійне страхування». З'ясовано, що фінансове забезпечення пенсійної системи – це важлива складова фінансової політики держави, яка має декілька стадій, а його фінансування – економічний процес постачання грошей до кінцевого споживача – пенсіонера.

Новизна. Розкрито сутність фінансового забезпечення пенсійної системи як складової регуляторного механізму фінансової політики держави в умовах економічних перетворень, що являє собою інтегративну сукупність фінансових інструментів, важелів і методів формування доходів та видатків Пенсійного фонду України, недержавних пенсійних фондів виходячи з пріоритетів сучасного етапу розвитку країни, що сприятиме посиленню узгодженості бюджетної та соціальної політики держави, збалансованості показників системи пенсійного забезпечення у середньостроковій перспективі та підвищенню добробуту пенсіонерів.

Практична значимість. Теоретичні положення та висновки, що розкривають сутність фінансового забезпечення пенсійної системи, мають практичне значення для підвищення матеріального добробуту пенсіонерів, удосконалення інституційних засад функціонування фінансового механізму у соціальній сфері в умовах економічних перетворень.

Ключові слова: пенсійне забезпечення, пенсійне страхування, фінансування пенсійної системи, солідарна система, недержавні пенсійні фонди.

Література

1. Волгин Н. А. Социальная политика: учебник / Н. А. Волгин. – 2-е изд., стереотип. – М.: Экзамен, 2004. – 736 с.
Volgin N. A. *Sotsialnaia politika: uchebnik* [Social policy: the textbook] / N. A. Volgin. – M.: Ekzamen, 2004. – 736 p.

2. Дідковська Т. О. Пенсійне забезпечення працівників на роботах зі шкідливими та важкими умовами праці : автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.05 / Т. О. Дідковська; Харк. нац. університет внутр. справ. – Х., 2008. – 19 с.

Didkovska N. O. *Pensiyne zabezpechennia pratsivnikov na robotakh zi shkidlivymy umovamy pratsi*: avtoref. dys. kand. yuryd. nauk: 12.00.05 [Pension provision of workers to work in hazardous and difficult working conditions] / T. O. Didkovska; Khark. nats. universytet vnutr. sprav. – Kh., 2008. – 19 p.

3. Кравчук Т. В. Пенсійне забезпечення у разі втрати годувальника у солідарній пенсійній системі України: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.05 / Т. В. Кравчук; Одеська нац. юрид. акад. – О., 2008. – 20 с.

Kravchuk T. V. *Pensiyne zabezpechennya u razi vtraty goduvalnyka u solidarniy pensiyiny systemi Ukrainy*: avtoref. dys. kand. yuryd. nauk: 12.00.05 [Pension survivors in the solidarity pension system Ukraine]: / T. V. Kravchuk; Odeska nats. yuryd. akad. – O., 2008. – 20 p.

4. Ріппа М. Б. Державне пенсійне забезпечення в Україні та шляхи його розвитку: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / М. Б. Ріппа. – К., 2007. – 19 с.

Rippa M. B. *Derzhavne pensiyne zabezpechennya v Ukraini ta shlyakhy`yogo rozvytku*: avtoref. dys. kand. ekon. nauk: spets. 08.00.08 «Groshi, finansy i kredyt» [State pensions in Ukraine and ways of its development] / M. B. Rippa. – K., 2007. – 19 p.

5. Стожок Л. Г. Загальнообов'язкове державне пенсійне страхування в системі соціальної політики: автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.07 «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика» / Л. Г. Стожок. – К., 2007. – 20 с.

Stozhok L. G. *Zagalnoobovyazkove derzhavne pensiyne strakhuvannia v systemi sotsialnoyi polityky* [Mandatory pension insurance system Social Policy]: avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : spets. 08.00.07 «Demografiya, ekonomika pratsi, sotsialna ekonomika i polityka» / L. G. Stozhok. – K., 2007. – 20 p.

6. Зайчук Б. О. Загальнообов'язкове пенсійне страхування: навчальний курс / Б. О. Зайчук, О. Б. Зарудний, С. Б. Березіна. – К. : АВТ, 2005. – 1026 с.

Zaychuk B. O. *Zagalnoobovyazkove pensiyne strakhuvannia: navchalniy kurs* [Mandatory pension insurance: a training course] / B. O. Zajchuk, O. B. Zarudniy, S. B. Berezina. – K. : AVT, 2005. – 1026 p.

7. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка. – 4-е изд. С. И. Ожегов, Н. Ю. Шведова. – М., 1997.

Ozhegov S. I. *Tolkovyy slovar russkogo yazyka*. – 4-e yzd [Explanatory dictionary of Russian language]. S. I. Ozhegov, N. Yu. Shvedova. – M., 1997.

8. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: закон України від 9 лип. 2003 р. № 1058 – IV зі змінами. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

Pro zagalnooboviazkove derzhavne pensiyne strakhuvannia: zakon Ukrainy` vid 9 ly`p. 2003 r. № 1058 – IV zi zminamy. – [On Compulsory State Pension Insurance: Law Ukraine]. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

9. Лібанова Е. Оплата праці та пенсійне забезпечення в Україні / Е. Лібанова // Національна безпека і оборона. – 2005. – № 12. – С. 114–116.

Libanova E. *Oplata pratsi ta pensiyne zabezpechennya v Ukraini* [Pay and pensions in Ukraine] / E. Libanova // *Natsionalna bezpeka i oborona*. – 2005. – № 12. – P. 114–116.

10. Луговенко Н. Соціальні функції пенсійного забезпечення / Н. Луговенко // Вісник академії державного управління при Президенті України. – 2005. – № 4. – С. 420–423.

Lugovenko N. *Sotsialni funktsiyi pensiyного zabezpechennia* [Social functions pensions] / N. Lugovenko // *Visnyk akademiyi derzhavnogo upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy*. – 2005. – № 4. – P. 420–423.

11. Шевчук П. І. Соціальна політика / П. І. Шевчук– Львів : Світ, – 2003. – 400 с.

Shevchuk P. I. *Sotsialna polityka* [Social policy] / P. I. Shevchuk– Lviv : Svit, – 2003. – 400 p.

12. Євростат, база даних соціальних видатків ОЕСР, SOCX / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search/database; stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode= SOCX AGG>

Yevrostat, baza danykh sotsialnykh vydatkiv OESR, SOCX [Eurostat database OECD social spending, SOCX] / [Elektronniy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search/database; stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode= SOCX AGG>